SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2445

av Jennie Bergius Eriksson och Elise Ryder Wikén (båda M)

Skydd för yrkestiteln journalist

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att med lagstöd skydda yrkestiteln journalist och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Titeln ”journalist” är i dag inte skyddad i Sverige. Vem som helst kan idag kalla sig journalist, oavsett om personen har yrkesmässig anknytning till journalistik eller inte. Det saknas tydliga, objektiva kriterier för när en person har rätt att använda titeln.

Detta skapar problem för den fria och oberoende median. När titeln kan användas fritt riskerar den att urholkas av personer som använder den för andra syften än journalistiskt arbete. Det försvårar för allmänheten, för medier och för andra aktörer att avgöra vem som faktiskt arbetar som journalist. Samtidigt måste skyddet gälla lika för alla former av oberoende och alternativ media, inte enbart för etablerade redaktioner eller public service som SVT och SR.

Problem med nuvarande ordning

Utan en skyddad titel saknas ett tydligt skydd mot att individer felaktigt framställer sig som journalister. Det kan handla om personer som använder titeln för att ge legitimitet

åt verksamhet som inte har med journalistik att göra, eller för att utnyttja det förtroende som allmänheten normalt har för yrkesverksamma journalister.

En fri och oberoende media förutsätter att titeln ”journalist” har ett verkligt innehåll. Det gäller både anställda på redaktioner och frilansare. Det gäller också lika för stora etablerade medier, mindre oberoende redaktioner och alternativ media. Om titeln kan användas av vem som helst utan yrkesmässig anknytning försvagas både mediernas trovärdighet och allmänhetens möjlighet att skilja mellan faktisk journalistik och andra verksamheter.

Samtidigt får lagstiftningen inte användas för att begränsa yttrandefriheten eller för att gynna vissa medier framför andra. Oberoende och alternativ media ska ha samma skydd och samma rätt att använda titeln som public service och etablerade redaktioner, under förutsättning att de uppfyller de yrkesmässiga kraven.

Konsekvenser

En skyddad titel med krav på anställning eller medlemskap skapar tydliga och objektiva kriterier. Den skyddar den fria och oberoende median genom att göra det svårare för personer utan yrkesmässig anknytning att använda titeln för andra syften. Samtidigt bevaras möjligheten att arbeta som frilansare.

Förslaget behandlar alla former av media lika. Oberoende och alternativ media får samma rätt att använda titeln som public service och stora etablerade redaktioner, under förutsättning att de bedriver faktisk journalistisk verksamhet eller att personen är medlem i en erkänd journalistorganisation. Det stärker trovärdigheten för journalistiken som helhet och ger allmänheten bättre förutsättningar att avgöra vem som arbetar som journalist.

Jennie Bergius Eriksson (M) *Elise Ryder Wikén (M)*